

Ötven sor

A névtelen leveleknek papirkosárban a helye. Hogy most mégis közreadom bosszúságomat, azt mentse, hogy annak a bizonyos névtelen levélnek van feladója, mégpedig nem is akárci, hanem a Szakszervezetek Bács-Kiskun Megyei Tanácsa. Legalábbis céges borítékban juttatták el kollégáimhoz az alábbi szövegű, megszólítás és aláírás nélküli levelet: „A kecskeméti szoborvitáról egy országos napilap szerkesztőségének ez a véleménye (lásd a mellékelt cikket!), egy újságocskára (Délmagyarország) újságírócskájának véleményével szemben.” A

rövidlátó provincializmus

a beszűkült vidékiség ismét ülheti torát.

Miről is van szó tulajdonképpen? Május közepén a Stúdió '85 stábját részt vevő a kecskeméti szoborvitán, ahol Kiss István Hunyadija állt az érdekek ütközéspontján. Merthogy a Hunyadi városiak kérésére és nevében rendelték az alkotást meghatározott helyre, ám a művészt — úgymond — elragadta a téma, s monumentális kompozíciója kiszorulna a térről, ezáltal a városrészből. Döntünk demokratikusan — találta föl magát valaki —, nyilvános vitán a városlakók mondják ki a végső szót. Mondom, szót, mert érvek alig hangzottak el. A „megrendelő — joggal — maguknak igénylik, a művész — nem biztos, hogy joggal — saját komikussá vált elképzelését védte, pedig pontosan tudta a feladat költősségeit is. (Ráadásul nem egyedi eset ez. Felgyőre is készült tervévekkel ez előtt, csak hogy „a művészt elragadta a téma”, s oly nagyszabású kompozíciót csak nem hagyunk ily kis településen veszni.) A „második fordulóban” felkért művész nagyszerű alkotását április negyedikén végre felavathatták, mindenki örömeire és megnyugvására.) Szóval döntés nem született Kecskeméten, az álláspontok nem közeledtek, újabb vizsgálódásokat helyeztek kilátásba. A Magyar Hírlap cikkirója így összegezte a látottakat: „... Még egy tanulság: elvi alapokon nyugvó, tisztességes viták tüzeiben igenis közmegegyezéssel zárulhatnak még a látszólag legélesebb, sőt első pillanatra kibékíthetetlen nézetkülönbségek is.” Csak hogy a vita nem dőlt el — legalábbis a tévékamerái előtt nem. S kollégáim ezen az áldemokratikus, mesterségesen szított, s érvek helyett indulatokat fölszikkasztató, a valódi érdekeket elfedő eseményen bosszankodva „álvitanak” minősítette a kecskeméti fórumot, mivelhogy nem volt se témája, se tétje. Pedig hány égető, fontos kérdés várna közös megmértésre! Nem feladat-e eldönteni a vitát, bár meggyőződésem, hogy a demokrácia nem perszavásár, nem mindenki belebeszélésének igazolása, hanem a hozzáértők okos és körültekintő véleményalkotása, az elmentés érvek meggyőző ütköztetése, valamennyi érdek eredőjének közös kikövésolása.

S van számomra még egy tanulsága ennek az anonim jelzésnek. Mi, vidéken élők, mennyire berzenkedünk, ha vidékieknek, provinciálisoknak minősítenek bennünket, s legfőbbször mi magunk adunk alapot kisszerűségünk bizonyítására. A levélíró egy pesti jó szóért etikátlan és kisszerű cselekedetre szánja magát, ahelyett, hogy érveit soraközzétené fel, s az oly régóta áhitott, élő, termékeny, nem tekintélyekre alapult, tartalmas, mások számára is tanulságokkal szolgáló vitára ingerelné. Nem. Egy fontos, és felelős szervezet cégéres borítékjában sérteget, „küszöb alatt”, hangulatunkat, de belülről bomlasztják, sértik társait. Az ilyen gesztusok némhogy fölhorsoznak közéleti dalmi életünk demokratizmusát. Pesten és vidéken, tévében és újságban, városlakók vitáján és az élet minden terepén leckéket kell még vennünk. Ezeket pedig osztályozzák!

Tandi Lajos

Kacagó kocogó — Szabadkáról

Ahogy eddig évente, idén sem marad el júgoszláv testvérvárosunknak, Szabadkának gyermekszínházi vendég szereplése. Június 14-től 16-ig Makón, Kisteleken és Szegeden látható a Kacagó kocogó. Ez a darab (Rádé Pavelkic munkája, szerbhorvát nyelvről Kopeczký László fordította magyarra) a vajdasági színházi találkozón a Kollektív Játékkért díjat nyerte. A májusi játszóterében szűkölködő gyerekekről szól, megannyi leleményt, ötletet küld a

nézőtől apróságainak: ha keresik, megtalálják játéktérüket a betontengerben. Tegnap pénteken, Makón játszották, ma délután 3 órakor kezdődik a kisteleki művelődési házban a második bemutató. A szegedi gyerekek holnap, vasárnap délelőtt 10 órára legyennek a MÁV Petőfi Sándor Kultúrterületen. Ott látható harmadszor a Kacagó, Pataki László rendezte. Murenyi Máttyás komponálta muzsikáját, Peter Slaj koreografálta, Francser István rendezte díszleteit, jelmezeit.

Műsorajánlat

8 órától pedig a Szegedi beszélgetések-sorozatban a Gondában a család című szegedi stúdióprogram jelentkezik. Az adás vendége — dr. Csáki Éva gyermekgyógyász, dr. Csányi József gyermekgyógyász, dr. Farkasné Tereza pszichiáter és dr. Magos Mária jogász — foglalkoznak a nepegyógyító problémáival, s a hagyományos család megrendülését látszó egyensúlyáról eszerílik ki gondolataikat.

A NASA OBRAZOVKA, a szegedi tévétudió szlovák

Kevesebbet, de jobbat!

Vége az év elején indult ifjúsági rendezvénysorozatnak Csongrád megyében, vége Szegeden. A megyei ifjúsági vezetők, ahogy szokták, mérleget készítettek a programok színvonaláról a KISZ megyei bizottságának legutóbbi ülésén. Szembesítették terveiket, elképzeléseiket a gyakorlati tapasztalatokkal. Igen nagy témáról értekeztek, az ülésre két beszámoló is készült.

A szervezeti eseményeket Sztágyi János megbízott első titkár foglalta össze. A tavaszon szerzett tapasztalatok azt jelzik, hogy az elkövetkező időszakban is számtalan új elképzelésnek van helye. Olyanoknak, amelyek fokozatos reformokat indítanak el a KISZ-életben. Nem szervezeti változásokra van szükség, hanem a tartalmi megújítás lehetőségeit kell mérlegelni, bevezetni. Ez a tartalmi megújulás vonatkozik a mozgalmi rendezvényekre is. (Ennek jeleit egyébként már idén tavasszal érzékelhették a fiatalok.) A forradalmi ifjúsági napokon igen maradandó élményt nyújtott a szegedi, március 15-i megemlékezés. A körhöz öltöztek, a színház rendezője, Sándor János által összeállított műsor, a díszlet, az ünnepi beszéd helyett adott köszöntő, tehát a változtatások, találkoztak az emlékező közönség igényével. Hazánk felszabadulásának évfordulójára kiemelt figyelemmel készült a megyei KISZ-bizottság. A tervezett sok rendezvény közül az új-szegedi emlékülés maradéktalan sikerrel járt, ám a többi szórakoztató, sportos programokon kevés volt a résztvevő. Ennek oka pedig nem az érdektelenség.

A diákok például tavaszi szünetükben kirándultak, elutaztak a városból, a családok pedig a több napos ünnep idején maguk szervezték programjaikat. Jól sikerült a szegedi bekenapi fáklyás felvonulás. Veszélmű Agnesnek, a bizottság megbízott titkárnak a rendezvényekről szóló beszámolóját elfogadta a testület. Azaz a kiegészítéssel (mellyel minden tag egyet is értett), hogy jövőre még átgondoltabban, a fiatalok igényeihez, érdeklődéséhez még jobban igazodva kell az ifjúsági rendezvényeket tervezni. Főlegesen növelni a programok számát. Inkább kevesebbet, de színvonalasabb elfoglaltságot érdemes kínál. A történelmi évfordulóról való megemlékezések pedig meggyőzőbbek, hatásosabbak lesznek a főlélelési külsőségek, formalitások elhagyásával.

A megyei KISZ-bizottság elfogadta a szentesi ifjúsági vezetőknek a területi átszervezés óta végzett munkájáról szóló jelentést. Ezt Csorba Gyula, a KISZ-bizottság első titkára terjesztette elő. Döntöttek a fiatalok a második felévben tárgyalandó témáikról is.

M. E.

nyelvű nemzetiségi műsora június 19-én, szerdán 19 óra 10 perckor sugározza soron következő adását. A műsort június 22-én, szombaton 8 óra 30 perckor az 1-esen megismétlik.

A 25. miskolci rövidfilm-fesztiválon a Magyar Televízió díjat kapta Dénes Gábor PSALMUS HUMANUS — SZENT-GYÖRGYI ALBERT című portréfilmje, amelynek ősbemutatója a közelmúltban volt a Szegedi Biológiai Központban. A szegedi egyetem világhírűvé lett Nobel-díjas tudósáról szóló, városunkat igen sokban érintő filmet június 19-én, szerdán este 8 órai kezdettel mutatja be a televízió 2. műsora.

In memoriam Szabó István

Ha élne, most ünnepeink 70. születésnapját Szabó Istvánnak, aki Szeged munkásmozgalmának egyik kiemelkedő alakja volt. A tiszteletadás mellett az utókor súlyos adósságát is törleszteni kívánjuk e megemlékezéssel, mivel Szabó István a kor emberének is példát mutató életútja sok tekintetben még ma is ismeretlen és feltáratlan.

Szabó István 1915. június 15-én született Szegeden. Munkásmozgalmi tapasztalatokra már gyermekkorában szert tett, hisz édesapja, Szabó János (1893—1924) az első világháború ideje alatt a szegedi szociáldemokrata pártszervezet egyik vezető embere volt. Sőt 1917-ben a pártkör elnöke is megválasztották. A Tanácsköztársaság kikiáltása után vezető funkcióban tevékenykedett. A Tanácsköztársaság követő fehérteror időszakában Szabó Jánost az ellenforradalmárok elfogták és súlyosan bántalmazták, majd átadták a megszálló sereg katonai hatóságoknak, akik internálták. Hazatérését követően Szegeden azonnal bebörtönöztek, ahol az egyébként is meggyengült szervezetét gyógyíthatatlan tüdőfertőzést kapott. Betegsége miatt Szabó Jánost 1922 szeptemberében ideiglenesen szabadlábra bocsátották. Megtört egészsége ellenére sem szakított a munkásmozgalmal. A szegedi szakszervezeti bizottság titkárává választották meg, mely tisztséget haláláig híven betöltötte.

Szabó István kilencéves korában vesztette el három testvérrel egyetemben az édesapját. Édesanyja, Arvai

Mária, ápolta volt férje példaadó emlékét és maga is tevékenyen bekapcsolódott a helyi munkásmozgalmába. A munkásmozgalmi munka során ismerkedett meg későbbi élettársával, Ladvánszky Józseffel (1889—1940), aki 1924-ben szabadult a börtönből, ahol kommunista szervezkedés vádjával tartották fogva. Ki szabadulását követően Ladvánszky széles körű agitációs tevékenységet irányított és fejtett ki. E munkába kapcsolódott be özevgy Szabó János is. A két azonos gondolkodású ember között igaz szerelmű szövődött és e kapcsolatból két gyermekük is született. Szabó Istvánra és testvéreire úgy az édesapjuk, mint mostohaapjuk, valamint édesanyjuk példája eltörölhetetlen mély hatást gyakorolt, amely későbbi életútjukat is determinálta. Az anya a mozgalmi munká mellett sokat olvasott, fejlesztette általános és politikai tudását és igen nagy gondot fordított gyermekei szellemi nevelésére is. Sokszor magával vitte őket a Munkásothton kulturális és politikai rendezvényeire.

Ilyen családi hatások és körülmények között egyenes út vezetett Szabó István számára az illegális kommunista párt tagjainak sorába. A nagy világgazdasági válság éveiben létrejöttek az SZDP budapesti kerületi pártszervezeteiben és egyes vidéki pártszervezeteiben is — így Szegeden is — az ifjúsági csoportok, amelyek a szociáldemokrata párt vezetősége mellett működő Országos Ifjúsági Bizottság fogott össze. Az illegálisan tevékenykedő KIMSZ

ezekben az ifjúsági szervezetekben eredményes munkát végzett, s a legtöbb csoport vezetésében ott voltak a kommunista fiatalok. Szabó István 1935-től, mint az illegális kommunista párt tagja, az Országos Ifjúsági Bizottság szegedi szervezetének titkári tisztségét töltötte be. Munkája során nagyon sok rendőri atrocitást kellett elszenvednie.

A MÉMOSZ szegedi szervezetének szervező munkájában is kiemelkedő tevékenységet folytatott. 1936-ban. Apró Antallal együtt munkásmozgalmi tevékenységéért öt hónapi börtönbüntetést kapott. Családját is sorscsapások érték. 1940 januárjában a börtönbüntetés során elszenvetett bántalmazások következtében meghalt nevelőapja, Ladvánszky József. Testvérét, Ferencet 1943 májusában vesztette el, tbc-ben halt meg. Szabó István miatt megbízhatatlan elemet, 1943-ban munkaszolgálatosként bevonultatták. Alakulátát 1944-ben a forradalmi harcokhoz irányították, ahonnan már több életjelt nem adott magáról. Holttanyilvánítása alkalmával hálála helyét nem tudták pontosan megnevezni. Ez okmány alapján Szabó István 1944. október 15-én halt meg Erdélyben.

Szabó István nem élhette már meg a felszabadulást és nem láthatta meg társadalmunk szocialista fejlődését. Emlékét azonban őriznünk kell és életének minél pontosabb megismerésével is adózni kell az utókorak a magyar munkásmozgalom e kiváló harcosa előtt.

Dr. Berta Tibor

Múzsák nyári randevúja Ásotthalmon, Mártélyon, Makón, Csongrádon

Az alkotótáborok, művésztelepek, szimpóziumok körét éljük. Az ország egyre több részén, elsősorban természet és építészeti értékekben gazdag helyeken, központi és helyi mecénálással szervezik a művészeket nyári találkozókat. Olvasó- és zenei táborok, képző- és iparművészeti telepek óriási vonzerőt jelentenek nem csupán a kezdő vagy kikapcsolódni, pihenni vágyó alkotóknak. Egyszerre továbbképző fórumok, feltöltődési lehetőségek, a közösségi megismerés találkozóhelyei. Csongrád megyében is gyökeret eresztettek, sajátos profilt alakítottak ki, és hagyományt teremtettek a képzőművészeti nyári műhelyei.

Ásotthalmon, az Erdőgazdasági Szakmunkásképző Iskola ősparkkal övezett épületében június 20-án, Keczér Tamás, a megyei tanács vb. művelődésügyi osztályának vezetője nyitja meg a rajztanárok továbbképző stúdiójának és a képzőművészeti körök tagjainak megyei alkotótáborát. A július 3-ig tartó program művészeti vezetői Papp György grafikusművész és Benes József festő- és grafikusművész. Az elmélyülést biztosító egyéni és kollektív alkotó munkát szakmai és kulturális előadások, szabadidős programok egészítik ki. A tábor záróakadémiaként a résztvevők kiállítását rendeznek Ásotthalmonon készült munkáikból.

Makón, a grafikai művésztelep 15 tagja június 30-án közös kiállítással nyitja meg háromhetes együttélését. A Kocsis Imre vezette művésztelep munkájában többek között részt vesz Lutz Antal, Benes József, Lennyel András, Pásztor Gábor, Pinczehelyi Sándor, Kéri Ádám. Vendékként lesz jelen a

Képzőművészeti Főiskola két tanára, Sváby Lajos és Raszler Károly. A mártélyi Országos Amatőr Ifjúsági Képzőművészeti Tábor az idén jubileus. Az augusztus 3-án kezdődő találkozó lesz a huszadik. Az évforduló jegyében rendezendő program tán még az eddigiekénél is gazdagabb. A jól bevált szakmai munkák mellett előadásokra, vetítésekre, koncertekre, kirándulásokra, is sor kerül, s a résztvevők — a hagyományokhoz híven — munkakiállításokat mutatják be alkotásaikat a Vásárhelyi Tornyai János Múzeumban.

Csongrádon a városi ta-

nács és a Művészeti Alap közös vállalkozásában építkezés zajlik az alkotóházban és környékén. A meglévő lakóépülethez több műhely épül, lesz festő- és szobrászműterem, grafikai műhely, öntöcsarnok. A Csongrádi Művésztelep 28 tagja — bár az idén nincs mód a közös munkára — szokásos kollektív tárlatát megrendezi augusztus közepén. Annál is inkább körültekintően szervezik a tárlatot, mert ezzel ünneplik a művésztelep megalakulásának 10 éves évfordulóját. Ha késő őszei elkészülnek a bővítéssel és átalakítással, a csongrádi alkotóház egész évben beutalásos rendszerben fog működni.

A szívinfarktus megelőzéséért

A szívinfarktuson átesett betegek rehabilitációjának módszereiről, valamint a betegség megelőzésének lehetőségeiről tanácskoztatás második munkanapján, pénteken a Dunaújvárosban ülésező 32. belgyógyász vándorgyűlés. A résztvevők — a 15 megyéből — az egyetemi városokból érkezett 350 szakember — hangoztatták, hogy a szívinfarktus napjainkban már népbetegségnek számít, évente 25—30 ezer a friss infarktusos beteg. Közülük 13—15 ezer még a kórházba szállítás előtt vagy alatt meghal, s a túlélőknek is csupán negyede áll ismét munkába. Az utóbbi években mind általánosabbá válik az egészségtelen táplálkozás, a túlhajszolt életmód, az erős dohányzás, a mértéktelen táplálkozás és a kismértékű mozgás következményeként

a betegség egyre fiatalabb korosztályokat érint. Visszaszorításához, megelőzéséhez arra van szükség, hogy már a gyermekkorban megkezdődjék az egészséges életmódra nevelés, igénnyé váljék a napi testmozgás, torna, úszás. A mértéktartó, alacsony koleszterintartalmú ételből összeállított étkezés, a dohányzás és az éjszakai, valamint az ügynevezett stresszszituációk kerülése is jelentősen csökkenti a betegséget okozó rizikófaktorok számát. Az infarktuson átesett betegek sem szorulnak már erősen kímélő életmódra, sőt, a tapasztalatok azt bizonyítják, hogy azok egészségi állapota a legjellegesebb, akik rendszeresen tornáznak, aktív életet élnek. A belgyógyászok tudományos fóruma ma, szombaton fejezi be munkáját.